

SAMENVATTING INBRENG COMMISSIEDEBAT ACCOUNTANCY

Kwaliteitsindicatoren

SRA pleit onder meer met de Raad van State, AP en ATR, ondernemersorganisaties, de NBA en de Britse FRC voor een beperkte, gefaseerde en daarmee meer proportionele toepassing van de indicatoren in het oob-segment. Na evaluatie van bruikbaarheid en doelmatigheid van de aqj's kan worden besloten over voortzetting van de rapportageverplichting in het oob-segment. In relatie tot proportionaliteit en doelmatigheid vragen we aandacht voor de door de AP geconstateerde inbreuk op het privacyrecht.

Handhavingsinstrumentarium AFM

Dit voorstel, dat noch suggestie noch aanbeveling van de Commissie toekomst accountancysector (Cta is, voorziet in een resultaatsverplichting en heeft tot doel accountantsorganisaties direct en (rechts)persoonlijk verantwoordelijk te stellen voor de kwaliteit van individuele wettelijke controles.

Het voorstel grijpt in in (inter)nationale wet- en regelgeving en de legitieme verantwoordelijkheidsverdeling tussen accountant en accountantsorganisatie, en gaat voorbij aan de uitspraken en aanwijzingen van de onafhankelijke rechter (Rechtbank Rotterdam en Cbb) aan de AFM.

Voor efficiënt en effectief toezicht is geen wetwijziging nodig. SRA roept de toezichthouder op om een toetsingsmethodologie te hanteren die een direct verband aantoont tussen het kwaliteitsbeleid en het kwaliteitsbeheersingsstelsel van de accountantsorganisatie, en de kwaliteit van (meerdere) afzonderlijke controledossiers.

Uitvoering toezicht niet-oob-segment

De Cta heeft aanbevelingen gedaan voor herziening van het toezichtstelsel. Zien we vanaf 2020 (rapport Cta) of 2022 (uitvoering toetsingen niet-oob-segment) inderdaad de gewenste shift in focus (en toon) van toezicht bij de AFM naar een meer integrale beoordeling van het stelsel van kwaliteitsbeheersingssysteem? En is de AFM in staat om binnen de wettelijke kaders en termijnen 240 accountantsorganisaties regulier en integraal te toetsen? Mede gezien (de toezichtmethodologie van) het ingroeipad t/m 2024 spreken we daarover onze zorgen uit.

Verklaring omtrent levensvatbaarheid

Daar waar accountants de verantwoordelijkheid nemen door op basis van (toenemende) wet- en regelgeving meer en nadrukkelijker te verklaren over bijvoorbeeld het thema continuïteit, ligt bij ondernemingen de verplichting en daarmee de verantwoordelijkheid voor het opstellen van verantwoordingen. Ook de verantwoordelijkheid voor en het opstellen van de voorgestelde verklaring omtrent levensvatbaarheid zou -mede gezien de rol en verantwoordelijkheid van de Raad van Commissarissen of Raad van toezicht- bij de onderneming zelf moeten liggen dan wel bij de wetgever (middels regelgeving). Met deze benadering wordt onzes inziens recht gedaan aan een duurzaam systeem van 'checks and balances'. Vanwege de continue stapeling van maatregelen en de enorme regeldruk in het mkb-segment, stelt SRA voor om de verklaring omtrent levensvatbaarheid gefaseerd bij middelgrote mkb-ondernemingen in te voeren via een ingroeipad van twee boekjaren.

Aanwijzingsbevoegdheid

Met onder meer de Raad van State, NBA, VNO-NCW en MKB-Nederland pleiten we voor beperkte reikwijdte van de maatregel: het probleem doet zich voor bij oob-organisaties, gemeenten en instellingen. Daarnaast vragen we met de ATR aandacht voor de mogelijkheden van bezwaar- en beroep. De accountantsorganisatie kan vanuit kwaliteitsperspectief naast onafhankelijkheidsissues ook andere zwaarwegende overwegingen, risico's en bezwaren zien die een zienswijze tegen toewijzing rechtvaardigen.

Aantrekkelijk beroep?

De impact van het continue stapelen van maatregelen, de regeldruk, (het gevaar van) de afvinkcultuur, en de door nieuwe regels ontstane werkdruk spreekt het absorptievermogen van de collega's in de sector danig aan. De wil en intrinsieke motivatie om kwaliteit te leveren, is er beslist. Maar of het vak nu nog zo leuk is? Het totale aantal accountantsorganisaties is inmiddels gedaald tot 240, collega's verlaten het beroep, en de instroom van studenten dat de opleiding volledig afmaakt, daalt aanzienlijk. Daar waar de Raad van State spreekt van een neerwaartse spiraal, waarschuwt SRA al geruime tijd dat het beroep wordt uitgehold.

Naast het stoppen van de continue regeldruk is het ook van belang om een toekomstbestendig opleidingsstelsel te creëren, met oog voor de gemengde mkb-praktijk inclusief certificerende bevoegdheid voor accountants werkzaam in het mkb.

Cultuur

In veel sectoren is sprake van de noodzaak tot 'cultuurverandering'. Ook in de accountancysector. Vanaf 2016 zien we op basis van onderzoek en benchmarking op de onderzoeksresultaten dat de SRA-accountantsorganisaties (70% van de vergunninghouders) een shift gemaakt hebben van taakgerichte naar mensgerichte organisaties.

Innovatie

Naast de vele andere maatregelen en thema's die al op de agenda staan), heeft innovatie nadrukkelijker aandacht. Die aandacht draait met name om concreet zichtbaar maken en formuleren wat accountants in het kader van data-analyse doen; én het draait om betere communicatie over praktische toepassingen en mogelijkheden bij mkb-ondernemingen. Tegelijkertijd vinden we de conclusie van de Kwartiermakers op basis van het aangehaalde onderzoek, te kort door de bocht. Het onderzoek ziet op samenstellkantoren en doet daarmee geen uitspraak over kantoren opererend in het wettelijke controledomein. Een conclusie over de toepassing van data science in dit segment kan pas getrokken worden op basis van data, na onderzoek bij deze kantoren.